คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๔๖ **วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๖**

เรื่อง ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายนิติพงษ์ เถียรทองศรี) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๒๔/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๑๑๗๘/๒๕๔๕ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายนิติพงษ์ เถียรทองศรี) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๒๔/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๑๑๗๘/๒๕๔๕ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่ ซึ่งมีข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ ดังนี้

พนักงานอัยการจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นโจทก์ ฟ้องนายนิติพงษ์ เถียรทองศรี เป็นจำเลย ฐานความผิดมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนไว้ในครอบครอง พาอาวุธปืนติดตัวไปโดยไม่ได้รับอนุญาต และพยายามฆ่าผู้อื่น ศาลจังหวัดบุรีรัมย์รับฟ้อง เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เป็นคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๒๔/๒๕๔๒ โดยจำเลยให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหาทั้งในชั้นพนักงานสอบสวนและในชั้นศาล จำเลยได้ยื่นบัญชีพยานจำเลย ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ และวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ และศาลมีคำสั่งรับไว้

นอกจากนั้น จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ ขอหมายเรียกพยานเอกสารตามบัญชีพยาน ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ลำดับที่ ๒,๓,๔ ได้แก่ คำให้การในชั้นพนักงานสอบสวนคดีนี้ของนายประดิษฐ์ ดอกพิกุล นางอ่อนศรี แห้วไธสง นายบุญชู จันทร์ใส และตามบัญชีพยานเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ ลำดับที่ ๑ - ๖ ได้แก่ คำให้การในชั้นพนักงานสอบสวนของนายสุพล บทไธสง นางสมทรง จริงประโคน และนายสมควร สุทธิประภา เอกสารการส่งตรวจหาเขม่าดินปืนที่มือผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน เอกสารการส่งของกลางมาตรวจพิสูจน์ของพนักงานสอบสวน และเอกสารรายงานการตรวจพิสูจน์ของกลาง วัตถุพยาน และผลการตรวจหาเขม่าดินปืน และของกลางของผู้ชำนาญการในคดีนี้ทุกฉบับ ซึ่งอยู่ในความครอบครองของโจทก์ เพื่อเข้าสู่สำนวนพิจารณาให้แก่จำเลย เนื่องจากจำเลยไม่สามารถนำมาด้วยตนเองได้

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์มีหมายเรียกพยานเอกสาร ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ ถึงพนักงานอัยการจังหวัดบุรีรัมย์ โจทก์ ขอให้ส่งพยานเอกสารตามที่จำเลยร้องขอดังกล่าว เพื่อประกอบการพิจารณาคดี ก่อนวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๔ แต่โจทก์ได้มีหนังสือที่ อส (บร) ๐๐๓๑/๙๘๗๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ ถึงศาลจังหวัดบุรีรัมย์ อ้างว่า คดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการสืบพยานโจทก์ และเอกสารหลักฐานดังกล่าวเป็นเอกสารหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ซึ่งโจทก์มีความจำเป็นต้องใช้ประกอบการสืบพยานของโจทก์ต่อไป จึงยังไม่อาจส่งต่อศาลได้ แต่เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว หากศาลเห็นสมควรจะเรียกสำนวนการสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยของศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ โจทก์ก็จะส่งสำนวนการสอบสวนมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยของศาล

จำเลยจึงยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ว่า การที่โจทก์ขัดขืนไม่ส่งพยานเอกสารให้แก่ศาลตามที่ศาลมีหมายเรียกพยานเอกสารนั้น เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๐ ตามข้อกฎหมายลักษณะพยาน คู่ความทั้งสองฝ่ายต่างมีสิทธิที่จะอ้างอิงพยานหลักฐานร่วมกันได้ ซึ่งศาลทราบดีอยู่แล้ว พยานดังกล่าวจำเลยอ้างเพื่อเป็นพยานและต้องการใช้ในการซักค้านพยานโจทก์ ข้อกล่าวอ้างของโจทก์ที่ว่า คดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการสืบพยานโจทก์ และเอกสารหลักฐานดังกล่าว โจทก์มีความจำเป็นต้องใช้ประกอบการสืบพยานโจทก์ต่อไปนั้น ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดรองรับเพื่อใช้ในการปฏิเสธการนำส่งเอกสารต่อศาล โจทก์จึงมีหน้าที่ต้องนำส่งต่อศาล และข้อกล่าวอ้างของโจทก์ที่ว่าเมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว หากศาลเห็นสมควรจะเรียกสำนวนการสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยของศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ โจทก์ก็พร้อมจะส่งสำนวนการสอบสวนมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยของศาลนั้น เป็นข้ออ้างคนละประเด็น เพราะข้ออ้างดังกล่าว เป็นกรณีที่ศาลเห็นสมควรจะเรียกสำนวนการสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยของศาลเมื่อการสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยเสร็จสิ้น หรือกระบวนการพิจารณาเสร็จสิ้น แต่กรณีนี้เป็นกรณีที่จำเลยอ้างเป็นพยานและต้องใช้ในการซักค้านพยานโจทก์ ดังนั้น จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์ส่งเอกสารตามหมายเรียก ฉบับลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ เพื่อประกอบการพิจารณาต่อศาลอีกครั้ง

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ มีคำสั่งในรายงานกระบวนพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ว่า ข้ออ้างของโจทก์ที่ไม่ส่งเอกสารหลักฐานที่จะต้องใช้ประกอบการสืบพยานของโจทก์ มีเหตุผลอันสมควรไม่ถือว่าโจทก์มีเจตนาขัดขืนไม่ส่งพยานเอกสารตามหมายเรียก

ต่อมา ทนายจำเลยยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า คำสั่งของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ในรายงานกระบวนพิจารณา ฉบับลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ซึ่งได้ยึดถือข้ออ้างของโจทก์ที่ไม่ยอมส่งพยานเอกสาร และอ้างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ นั้น เป็นข้ออ้างที่เป็นคนละประเด็นกัน เพราะการพิจารณาศาลต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายโดยต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ด้วย เมื่อการใช้บทบัญญัติของกฎหมายตามที่โจทก์กล่าวอ้างเพื่อปฏิเสธการส่งพยานเอกสารต่อศาล และที่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ใช้วินิจฉัยทำให้จำเลยต้องเสียสิทธิในการต่อสู้คดีและทำให้การวินิจฉัยคลาดเคลื่อนต่อข้อกฎหมายและขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และเป็นกรณียังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงขอให้ศาลจังหวัดบุรีรัมย์รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ มีคำสั่งในรายงานกระบวนพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยให้สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และในคราวประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ มีคำสั่งให้ขยายเวลาในการพิจารณาว่า จะรับคำร้องไว้ดำเนินการหรือไม่ ออกไปก่อน ตามนัยข้อ ๑๔ ของข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๔ และในคราวประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๖ มีมติให้รับคำร้องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ ประกอบข้อ ๓๗ ต่อไป

พิจารณาแล้วมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้อง อยู่ในฐานะคู่ความในคดีอาญาของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ คดีหมายเลขดำที่ ๔๒๔/๒๕๔๒ ซึ่งสามารถโต้แย้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ได้ แต่การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ นั้น มีปัญหาว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๗๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้” เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีตามคำฟ้องหรือไม่

ตามข้อเท็จจริงทนายจำเลยได้ขอให้ศาลหมายเรียกพยานเอกสารของจำเลย (ผู้ร้อง) ซึ่งอยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการ เพื่อประกอบการพิจารณาและต่อสู้คดีของจำเลย (ผู้ร้อง) และศาลก็มีหมายเรียกพยานเอกสารที่จำเลย (ผู้ร้อง) อ้างดังกล่าว แต่ปรากฏว่าโจทก์ปฏิเสธ โดยอ้างว่ายังสืบพยานไม่เสร็จ และอ้างด้วยว่า กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นเรื่องของความขัดแย้งในการปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น หาใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไม่ การที่ศาลส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ก็เพราะเห็นว่าผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ เท่านั้น ซึ่งไม่ได้มีการระบุว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีนี้ หรือไม่

สำหรับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีนี้ เมื่อพิจารณาจากคำฟ้องของโจทก์แล้ว ได้แก่ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗ มาตรา ๘ ทวิ มาตรา ๗๒ และมาตรา ๗๒ ทวิ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ ข้อ ๓ ข้อ ๖ และข้อ ๗ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๗๑ มาตรา ๒๘๘ มาตรา ๘๐ และมาตรา ๙๑ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ หาใช่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ไม่ เพราะมาตรา ๑๗๕ บัญญัติเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของศาลที่จะเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการพิจารณาเมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้วได้

เมื่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ซึ่งผู้ร้องโต้แย้งว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์จะใช้บังคับแก่คดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และที่ผู้ร้องอ้างว่า มาตรา ๑๗๕ ดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของศาลยุติธรรมในการดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ ก็ฟังไม่ขึ้น เพราะไม่มีความเกี่ยวพันกันเลย ดังนั้นพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีตามคำร้องไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และไม่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยไม่รับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณา

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ